

important that the forms and methods of mobile learning provide implementation of modern principles of informatization and globalization of education and can be successfully used in forming English competence of future specialists of the international economy when the conditions of developing special mobile content are met.

Key words: *mobile learning, mobile learning environment, English competence, future economists.*

УДК 378:373.2/.3.091.12.011.3-051]:005.591.45

Наталія Голота

Педагогічний інститут Київського
університету імені Бориса Грінченка

ORCID ID 0000-0003-3748-753X

Антоніна Карнаухова

Педагогічний інститут Київського
університету імені Бориса Грінченка

ORCID ID 0000-0001-6476-8084

DOI 10.24139/2312-5993/2019.03/027-038

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

У статті обґрунтована актуальність проблеми підготовки педагогів до організації ефективного педагогічного партнерства закладів дошкільної та початкової освіти з різними соціальними інститутами. Взаємодія суб'єктів освітнього процесу в сучасних умовах ґрунтується на філософії співробітництва, створення умов, партнерства. Майбутні вихователі закладів дошкільної освіти та вчителі початкової школи мають бути здатними консолідувати зусилля батьків, громадськості у справі виховання найменших членів нашого суспільства. У статті розкрито умови формування готовності майбутніх педагогів до організації ефективного педагогічного партнерства закладів дошкільної та початкової освіти з різними соціальними інститутами, а саме: створення психологічно комфортної атмосфери, уміння організовувати діалог, стимулювання рефлексивної діяльності студентів. Охарактеризовано головні принципи педагогічного партнерства: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах, стосунках; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство. Окреслені особливості формування готовності майбутніх педагогів до організації ефективного педагогічного партнерства закладів дошкільної та початкової освіти з різними соціальними інститутами.

Ключові слова: *майбутні педагоги, педагогічне партнерство, заклад дошкільної освіти, початкова освіта, студенти, готовність, умови, принципи, ідеї.*

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку освіти спричинили попит на педагогів, які здатні навчатися впродовж життя, критично мислити, досягати поставлених цілей, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі. Найважливішими соціальними інститутами,

які мають вирішальний вплив на виховання найменших членів нашого суспільства – дітей дошкільного та молодшого шкільного віку – є заклади дошкільної освіти та початкова школа.

Концептуальні засади Нової української школи декларують необхідність освоєння педагогами двох основних новацій – компетентнісної парадигми освіти й педагогіки партнерства. Концепція Нової української школи базується на якісно новому рівні побудови взаємовідносин між педагогами, учнями, їхніми батьками та громадськістю. Відтак, педагоги двох суміжних ланок освіти – вихователі закладів дошкільної освіти та вчителі початкової школи мають усвідомлювати сутність партнерської взаємодії з дітьми, батьками, громадськістю, адекватно оцінювати нові технології в цій діяльності та бути до них готовими. Підготовка педагогів до організації педагогічного партнерства має забезпечуватися в процесі навчання в закладі вищої освіти.

Усе більшого значення в цьому процесі набувають ідеї педагогічного партнерства як чинника самореалізації викладача та студентів. Саме заклад вищої освіти здатен взяти на себе роль партнера (помічника) у такій взаємодії, що саме і дає змогу реалізувати кожному індивідуально-особистісну стратегію розвитку.

Аналіз актуальних досліджень. Педагогіка партнерства бере свій початок з перших двох ланок освіти – дошкільної та початкової. Протягом тривалого часу накопичувався значний досвід організації педагогічного партнерства та взаємодії між учасниками освітнього процесу. Означена проблема була предметом дослідження у працях психологів та педагогів В. Сухомлинського, Ш. Амонашвілі, І. Волкова, І. Іванова, А. Макаренка, В. Караковського, С. Лисенкова, В. Шаталова, А. Кравченко, О. Савченко, А. Петровський, Д. Фельдштейн, Г. Цукерман, С. Якобсон, Г. Костюк, О. Мороз, Л. Долинська, В. Юрченко та інших.

На особливу увагу заслуговують ідеї педагогічного партнерства як умови інтерактивної навчальної взаємодії викладача та студентів у наукових працях сучасних українських учених (В. Власенко, С. Золотухіна, Л. Кондрашова, Л. Нечаєва, С. Микитюк, Н. Побірченко, О. Радул та ін.).

Отже, зважаючи на значний інтерес до означеної проблеми науковців, формування готовності майбутніх педагогів до організації педагогічного партнерства в закладах дошкільної та початкової освіти не було предметом наукових досліджень, що свідчить про його актуальність.

Мета статті – розкрити особливості формування готовності майбутніх педагогів до організації педагогічного партнерства в закладах дошкільної та початкової освіти з різними соціальними інститутами.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети нами були використані теоретичні методи: конкретизація та узагальнення теоретичних положень задля аналізу наукового тезаурусу дослідження; теоретичний аналіз, синтез, систематизація джерел із метою формулювання ключового поняття дослідження.

Виклад основного матеріалу. Основу професійної підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної та початкової освіти становить гуманістична парадигма, що полягає у взаємодії викладача зі студентами, як інноваційної форми співробітництва в умовах педагогічних закладів вищої освіти. Сучасне розуміння інтерактивної навчальної взаємодії ґрунтується на узгодженості суб'єктної діяльності всіх учасників освітнього процесу. Бо саме викладач є посередником між студентом та навчальним матеріалом, що вимагає готовності до педагогічного партнерства (викладач виступає у ролі помічника, консультанта, тьютора, партнера). Адже викладач має зорієнтувати майбутніх педагогів до готовності сучасних викликів у суспільстві та ефективно використовувати нову інформацію на практиці в освітньому середовищі закладів дошкільної та початкової освіти.

Розглянемо поняття «педагогічне партнерство». Педагогічне партнерство розглядають як складну, високотехнологічну інтерактивну навчальну взаємодію в умовах сучасного освітнього процесу; напрям педагогіки, що включає в себе систему методів і прийомів виховання й навчання на засадах гуманізму та творчого підходу до розвитку особистості; багатовимірний процес, зосереджений на позитивному, що сприяє відновленню віри в себе і свої можливості, підвищенню резистентності особистості до дестабілізуючих зовнішніх і внутрішніх чинників, створення оптимальних умов для професійного розвитку (Касьяненко, 1993, с. 116). Насамперед, ми виходимо з того, що партнерство є типом конструктивної взаємодії, спрямованої на досягнення спільної мети при рівності у правах та обов'язках сторін, тобто на перше місце виходить суб'єкт-суб'єктна взаємодія.

Організація освітнього процесу в закладі вищої освіти на засадах педагогічного партнерства спрямована на те, щоб майбутні педагоги закладів дошкільної та початкової школи мали можливість послідовно набувати досвіду педагогічного партнерства між учасниками освітнього процесу і представниками різних соціальних інститутів задля забезпечення всіх умов для розвитку і комфорту дитини, прагнення досягнути консенсусу з усіма сторонами, компромісів із найважливіших питань виховання й навчання зростаючої особистості.

Науковий аналіз психологічних та педагогічних джерел дає змогу стверджувати, що організація педагогічного партнерства між викладачем та студентами в закладах вищої освіти можлива саме за таких умов:

- створення комфортної психологічної атмосфери, продуктивної для позитивного самопочуття особистості, розвитку її пізнавальної активності;
- реалізація педагогічного діалогу, де учасники взаємодії виступають у ролі активних суб'єктів;
- стимулювання партнерів до рефлексивної діяльності.

Проаналізуємо більш детально кожну з умов.

Перша умова – це створення комфортної психологічної атмосфери, продуктивної для позитивного самопочуття особистості, розвитку її пізнавальної активності.

Аналіз досліджень указує на те, що вченими (І. Бех, І. Зязюн, І. Демченко) обґрунтовано необхідність створення психоемоційного комфорту та ситуацій успіху у студентоцентрованому освітньому середовищі закладу вищої освіти. Завдяки цьому організація навчальної діяльності майбутніх педагогів закладів дошкільної та початкової освіти сприяє переживанню ними радості, задоволення від здобутків, що, у свою чергу, слугує підвищенню самооцінки й самоповаги, вивільненню особистісних ресурсів та прихованих можливостей, розвитку творчого потенціалу. Ситуація успіху виникає тоді, коли позитивні емоційні переживання збігаються з очікуваннями студента або перевершують їх, що стимулює мотивацію діяльності, прагненням стати кращим, змінюючи ставлення до майбутньої професії і свого місця в ній.

Створення ситуації успіху можливе за умови інтерактивної навчальної взаємодії, співтворчості та толерантності у спілкуванні та взаємодії між викладачем та студентами. Толерантність як ставлення породжує довіру, готовність до співпраці, педагогічного партнерства та компромісу, дружелюбність і товариськість, дає змогу наповнити педагогічний діалог гуманістичним змістом.

У руслі досліджуваної проблеми під толерантністю як викладача, так і для майбутніх педагогів варто розуміти як професійно важливу якість особистості, що характеризується здатністю сприймати без агресії інші судження, інший спосіб життя, характер поведінки, зовнішність і будь-які особливості суб'єктів освітнього та соціокультурного простору шляхом установлення з ними відносин довіри, співпраці, компромісу, радості, емпатії, співчуття, ідентифікації і самоідентифікації та створення психологічно комфортної атмосфери.

Таким чином, під час організації педагогічного партнерства між викладачем і студентами в освітньому процесі закладу вищої освіти створюється психологічно комфортна атмосфера, довіра, розвиток пізнавальної активності за допомогою ситуацій успіху й толерантної поведінки суб'єктів взаємодії.

Надзвичайно важливою також є реалізація педагогічного діалогу, де учасники взаємодії виступають у ролі активних суб'єктів. Актуалізація гуманістично спрямованої особистісно-орієнтованої парадигми призвела до зростання інтересу до діалогу як засобу побудови нової системи педагогічних взаємин, рівноправної взаємодії викладача та студента. На необхідності посилення діалогічності, створення на заняттях середовища інтерактивної навчальної взаємодії та спілкування наголошується в дослідженнях О. Дубасенюк, С. Жданенко, Т. Картель, В. Корнещук, С. Литвиненко, Г. Радчук та ін.

Так, С. Жданенко зазначає, що в самій природі людини закладені потенційні основи партнерства у вигляді кооперативного начала чи соціальної її природи, у діалогічності свідомості й самосвідомості, а отже, партнерство затребуване як фактор становлення людини, особистості, суб'єкта і найважливіша умова її самореалізації (Жданенко, 2003, с. 9).

Між викладачем та студентами в закладі вищої освіти навчальний діалог виступає як інтерактивна взаємодія і характеризується відкритістю спілкування та дає можливість зорганізувати процес співпраці, в основу якого покладено: взаємопорозуміння й налаштування на емоційно-психологічний світ партнера та досягнення спільної мети. Рушієм педагогічного партнерства в закладі вищої освіти виступає ціннісно-смілова єдність на основі діалогових відносин, що створює «єдине поле порозуміння» (Глазкова, 2007, с. 116).

Аналіз психолого-педагогічних досліджень свідчить про те, що діалогічні сценарії у процесі навчання неминуче зумовлюють зміну соціальних ролей викладача та студента, наголошується на актуалізації суб'єктних позицій, створенні умов для саморозвитку особистості студента. Суб'єктна позиція майбутніх педагогів закладів дошкільної та початкової освіти виявляється в різнопланових проблемних ситуаціях під час навчання та діалогу: формального (організаційна форма суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу); змістового (подання в діалогічній формі матеріалу, що вивчається); особистісно-смісового (установлення ціннісно-смісового резонансу суб'єктів освіти на основі сприймання предметного змісту). (Радчук, 2009, с. 276).

Таким чином, педагогічне партнерство у взаємодії «викладач-студент» на діалогічних засадах відбувається під час аналізу проблемних ситуацій, що передбачають спільну взаємодію для досягнення поставленої мети. При цьому важливо підвести студентів до розуміння істинно демократичної сутності педагогічного партнерства у взаємодії педагога з дитиною, яка, ураховуючи різницю в їхньому життєвому досвіді, знаннях, водночас передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення.

І остання, третя умова: стимулювання партнерів до рефлексивної діяльності. У сучасному інноваційному освітньому просторі рефлексія педагогічної діяльності є важливим механізмом усвідомлення професійних успіхів та недоліків, особистісних досягнень викладача закладу вищої освіти.

У дослідженнях зазначається про те, що рефлексія є безпосереднім витокком діяльності, адже вона реалізується як наслідок зіставлення різних поглядів, позицій, різного сприйняття ситуації суб'єктами педагогічного партнерства. Проаналізувавши низку праць, можемо зробити висновок про те, що рівень рефлексії значною мірою зумовлюється сформованістю таких індивідуально-психологічних рис особистості, як: контактність, здатність до діалогу тощо. Розвинена рефлексія забезпечує усвідомлену мотивацію студентів під час виконання ними тих чи інших проблемних ситуацій, навчальних задач, при виборі варіанту поведінки в будь-яких професійних ситуаціях (Щедровицький, 2001, с. 50).

Найважливішим чинником професійного зростання майбутніх педагогів закладів дошкільної та початкової освіти є здатність до самоосвіти, саморозвитку, рефлексії, створення нового не тільки в навколишньому світі, а й у собі. Тому під час формування готовності майбутніх педагогів до організації педагогічного партнерства в закладах дошкільної та початкової освіти, ми маємо сформувати здатність до навчання протягом усього життя, бо наш випускник має бути на ринку праці конкурентоспроможним (Коваль, 2013, с. 86).

Найважливішою передумовою розвитку рефлексивної позиції майбутніх педагогів у закладах дошкільної та початкової освіти є стимулювання студентів до самовизначення та формування особистої Я-концепції у змісті педагогічної діяльності. Майбутніх педагогів у закладах дошкільної та початкової освіти потрібно цілеспрямовано вчити входити у рефлексивну позицію. Для цього на заняттях потрібно створювати проблемні ситуації, які вимагають від студентів самоаналізу та самооцінки власної діяльності.

Професійна рефлексія містить у собі також готовність діяти в ситуаціях із високим рівнем невизначеності, гнучкість у прийнятті рішень, прагнення до

реалізації нововведень та інновацій, постійну спрямованість на пошук нових, нестандартних шляхів розв'язання професійних завдань, здатність переосмислювати свій професійний та особистісний досвід (Марусинець, 2012, с. 283). Важливо зорієнтувати майбутніх педагогів на те, що заклад дошкільної освіти та початкова школа є організуючими центрами спільної діяльності з виховання та навчання дітей дошкільного та молодшого віку, що об'єднує педагогічні дії із зусиллями батьків вихованців і учнів та громадськістю. Налагодження партнерської взаємодії з дітьми, представниками батьківської спільноти, громадськості, різних організацій має свої особливості, потребує застосування різноманітних стратегій, форм, механізмів взаємодії на різних рівнях. Відтак, на навчальних заняттях маємо розвивати у студентів здатність систематизувати основні характеристики моделей партнерської взаємодії закладів дошкільної освіти, закладів загальної середньої освіти та сімей вихованців і учнів, проектувати технології залучення батьків та представників громадськості до освітнього процесу.

Підсумовуючи вищезазначене, стимулювання суб'єктів освітньої діяльності до рефлексії в умовах закладу вищої освіти значною мірою впливає на процес розвитку й фахового самовдосконалення та самореалізації як викладачів, так і студентів. Тому найкращі передумови для виникнення, розгортання та вдосконалення рефлексії особистості майбутніх педагогів закладів дошкільної та початкової освіти створюються в межах інтерактивного навчання та взаємодії.

Дослідження сутності педагогічного партнерства в освітньому процесі закладів дошкільної та початкової освіти передбачає визначення принципів та ідей, що дадуть змогу ефективно побудувати процес формування готовності майбутніх педагогів до означеної проблеми.

Сучасне навчання та виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку вимагає нової педагогічної етики, визначальною рисою якої є: взаєморозуміння, взаємоповага та творче співробітництво педагога і дитини. Ця етика утверджує не рольове, а особистісне спілкування (підтримка, співпереживання, утвердження людської гідності, довіра); зумовлює використання особистісного діалогу як домінуючої форми навчального спілкування, спонукання до обміну думок, вражень, моделювання життєвих ситуацій; включає спеціально сконструйовані ситуації вибору, авансування успіху, самоаналізу, самооцінки, самопізнання. Принципово важливою є орієнтація партнерської діяльності педагога та дитини на розвиток творчості – творчої активності, творчого мислення, здібностей до адекватної діяльності в нових сучасних умовах.

У формуванні готовності майбутніх педагогів до організації педагогічного партнерства в закладах дошкільної та початкової освіти ми використовуємо у своїй роботі основні принципи педагогічного партнерства:

- повагу до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах, стосунках;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Сутність педагогіки партнерства полягає в демократичному та гуманному ставленні до дитини, забезпеченні їй права на вибір, на власну гідність, на повагу, права бути такою, якою вона є, а не такою, якою хоче її бачити вихователь або вчитель. Стосунки партнерства складаються там, де діти і дорослі об'єднані спільними поглядами і прагненнями. Педагогіка партнерства бачить у дитині добровільного та зацікавленого соратника, одnodумця, рівноправного учасника педагогічного процесу, турботливого й відповідального за його результати.

З огляду на вищевикладене, вважаємо за необхідне знайомити майбутніх педагогів із ідеями відомих науковців, які мають бути підґрунтям організації педагогічного партнерства педагога й дитини:

– навчання без примусу (Ш. Амонашвілі, В. Сухомлинський, С. Лисенкова, В. Шаталов), що передбачає виключення всіх засобів примусу з арсеналу педагогічних засобів; припускає наявність таких особистісних якостей педагога, як: гуманність, комунікативність, ціннісне відношення до дитини. Крім того, педагог повинен володіти знаннями про дитячу психологію, засади гуманної педагогіки, володіти прийомами мотивації, визнавати пріоритетності суб'єкт-суб'єктної взаємодії в освітньому процесі. Цього можна досягти шляхом знайомства з теоретичними засадами гуманної педагогіки, переглядом уроків педагогів-гуманістів, участю в коуч-тренінгах із суб'єкт-суб'єктною взаємодією;

– ідея важкої мети (С. Лисенкова, В. Шаталов) полягає в тому, що перед усіма дітьми ставиться складна мета, водночас педагог всіма засобами має налаштувати учнів на її досягнення, вселити в них упевненість у перемозі над труднощами. Передбачає готовність до інноваційної діяльності, що досягається шляхом включення педагога до роботи у творчих групах, розробленням моделі інноваційної діяльності;

– ідея опори (Є. Ільїн, І. Іванов, С. Лисенкова, В. Шаталов) полягає в наданні дітям опорних знаків (символів, схем, таблиць, слів тощо) для забезпечення кращого розуміння, структурування, запам'ятовування матеріалу, а також для побудови відповіді. Передбачає вміння педагога з одного боку – систематизувати й перетворювати інформацію належним чином, з іншого – моделювати;

– вільний вибір (Ш. Амонашвілі, І. Волков, С. Лисенкова, В. Шаталов) полягає в наданні дитині свободи вибору у процесі навчання. Професійна діяльність цілеспрямована на демократичність та скерованість педагога на розвиток дитини, вміння «контактувати» з дітьми є провідною педагогічною умовою ідеї вільного вибору;

– ідея випередження (І. Волков, С. Лисенкова, Б. Нікітін, В. Шаталов) дозволяє включати у програму більш складний матеріал, об'єднувати його в блоки, починати заздалегідь вивчати складні теми, закладати перспективу вивчення теми наступного уроку. Спирається на такі якості особистості педагога, як прогностичність, стратегічне бачення педагогічної діяльності, відповідальність, які супроводжуються здатністю до стратегічного планування;

– ідея великих блоків (І. Волков, І. Іванов, В. Шаталов, М. Щетинін) ґрунтується на тому, що у великому за обсягом блоці матеріалу (об'єднання 6–10 уроків або тем в один блок) легше встановити логічні зв'язки, виокремити головну думку, поставити та розв'язати проблему. Спрямована на наявність таких якостей особистості педагога: глибоке знання матеріалу, вміння систематизувати, інтегрувати, а також володіти технологією інтеграції змісту навчального матеріалу;

– ідея відповідної форми (І. Волков, Є. Ільїн, В. Шаталов) полягає в тому, що урок за своєю формою має відповідати предмету, що вивчається; реалізується через обізнаність, креативність, відкритість, здатність результативно вирішувати творчі завдання, незалежність суджень, спрямованість на творчі досягнення, володіння інтерактивними технологіями. Дана ідея реалізується шляхом розширення знань про педагогічні технології, поглиблення предметних знань, перегляду уроків із використанням інтерактивних технологій, аналізу досвіду педагогів;

– інтелектуальне поле класу (І. Волков, С. Лисенкова, В. Шаталов, М. Щетинін) передбачає створення загальних життєвих цілей та цінностей у класі, для розвитку здібностей та нахилів, творчості кожної дитини в діяльності;

– самоаналіз (Ш. Амонашвілі, Є. Ільїн, І. Іванов, В. Караковський, В. Шаталов, М. Щетинін) реалізує ідею колективного аналізу та оцінювання

діяльності кожної дитини за умови володіння педагогом прийомами рефлексії, емпатії, а також здатності аналізувати та розуміти власні дії, здатності до самопізнання (Артемова, 2006, с. 305).

Базисом педагогічного партнерства є: спілкування, взаємодія та співпраця між педагогом, дитиною та батьками. Діти, батьки та педагоги, об'єднані спільною метою та прагненням, є зацікавленими та рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Педагог має бути другом, а родина – залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Педагогічне партнерство визначає істинно демократичний спосіб взаємодії педагога та дитини, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у правах на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаєморозуміння.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, педагогічне партнерство – це складний соціальний феномен, особливий вид інтерактивної навчальної взаємодії, що базується на принципах та ідеях рівноправності, взаємного визнання та відповідальності, забезпечуючи самореалізацію викладача та майбутніх педагогів закладів дошкільної та початкової освіти в освітньому просторі закладу вищої освіти. Саме така взаємодія учасників педагогічного партнерства забезпечується створенням умов: психологічно-комфортна атмосфера, педагогічне спілкування (діалог) та професійна рефлексивна діяльність. Але це не вичерпує всіх аспектів означеної проблеми, тому подальшого дослідження потребують технології партнерської взаємодії вихователів і вчителів з представниками батьківської громадськості та інших соціальних інститутів.

ЛІТЕРАТУРА

- Артемова, Л. В. (2006). *Історія педагогіки України*. Київ (Artemova, L. V. (2006). *History of pedagogy of Ukraine*. Kyiv).
- Жданенко, С. (2003). *Партнерська взаємодія у процесі становлення громадянського суспільства (соціально-філософський аналіз)* (автореф. дис. ... канд. філософ. наук: 09.00.03). Харків (Zhdanenko, S. (2003). *Partnership interaction in the process of formation of civil society (socio-philosophical analysis)* (PhD thesis abstract). Kharkiv).
- Глазкова, І. (2007). *Навчальний діалог у професійній діяльності майбутнього вчителя*. Донецьк (Glazkova, I. (2007). *Educational dialogue in the professional activity of the future teacher*. Donetsk).
- Касьяненко, М. (1993). *Педагогіка співробітництва*. Київ (Kasianenko, M. (1993). *Pedagogy of cooperation*. Kyiv).
- Коваль, Л. (2013). Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи: культурно творчий вимір. *Вища освіта України*, 1, 82-87 (Koval, L. (2013). Professional training of future teachers of elementary school: cultural creative dimension. *Higher Education of Ukraine*, 1, 82-87).
- Марусинець, М. (2012). *Професійна рефлексія майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика формування*. Умань (Marusynets, M. (2012).

Professional reflection of the future teacher of elementary school: the theory and practice of formation. Uman).

Радчук, Г. (2009). Аксіопсихологія вищої школи. Тернопіль (Radchuk, H. (2009). *Axiopsychology of higher school. Ternopil).*

Щедровицкий, Г. (2001). Рефлексия и ее проблемы. *Рефлексивные процессы и управление, 1, 47-54* (Shchedrovyytskyi, H. (2001). *Reflexion and its problems. Reflexive processes and control, 1, 47-54).*

РЕЗЮМЕ

Голота Наталия, Карнаухова Антонина. Формирование готовности будущих педагогов к организации педагогического партнерства в учреждениях дошкольного и начального образования.

В статье обоснована актуальность проблемы подготовки педагогов к организации эффективного педагогического партнерства учреждений дошкольного и начального образования с различными социальными институтами. Взаимодействие субъектов образовательного процесса в современных условиях основывается на философии сотрудничества, создании условий, партнерства. Будущие воспитатели учреждений дошкольного образования и учителя начальной школы должны быть способными консолидировать усилия родителей, общественности в деле воспитания маленьких членов нашего общества. В статье раскрыты условия формирования готовности будущих педагогов к организации эффективного педагогического партнерства учреждений дошкольного и начального образования с различными социальными институтами, а именно: создание психологически комфортной атмосферы, умение организовывать диалог, стимулирования рефлексивной деятельности студентов. Охарактеризованы основные принципы педагогического партнерства: уважение к личности; доброжелательность и позитивное отношение; доверие в отношениях; диалог – взаимодействие – взаимное доверие; распределенное лидерство. Указанные особенности формирования готовности будущих педагогов к организации эффективного педагогического партнерства учреждений дошкольного и начального образования с различными социальными институтами.

Ключевые слова: *будущие педагоги, педагогическое партнерство, заведение дошкольного образования, начальное образование, студенты, готовность, условия, принципы, идеи.*

SUMMARY

Golota Nataly, Karnauhova Antonina. Formation of readiness of future teachers to organize pedagogical partnership in preschools and primary schools.

The article substantiates the relevance of teacher training to organize effective pedagogical partnership of preschools and primary schools with other social institutions. The interaction of subjects of the educational process in modern conditions is based on the philosophy of cooperation, creation of conditions, partnership. Future preschool and primary school teachers should be able to consolidate the efforts of parents and community in educating the youngest members of our society.

The purpose of the paper is to reveal the peculiarities of forming the readiness of future teachers to organize pedagogical partnership in preschool and primary education institutions with different social institutions. In the course of the research, theoretical methods were used: specification and generalization of theoretical positions for the analysis of the scientific research thesaurus; theoretical analysis, synthesis, systematization of sources in order to formulate the key concept of research.

The article describes the conditions of formation the readiness of future teachers to organize an effective pedagogical partnership of preschools and primary schools with different social institutions, namely: creating a psychologically comfortable atmosphere, the ability to organize dialogue, stimulate reflexive activity of students. The main principles of pedagogical partnership are characterized: respect for personality; benevolence and positive attitude; trust in relationships; dialogue – interaction – mutual respect; distributed leadership. The features of formation of readiness of future teachers to organize an effective pedagogical partnership of preschools and primary schools with various social institutes are outlined. The readiness of educators of preschool education institutions and primary school teachers to organize pedagogical partnership with various social institutions is ensured in the educational process of a higher education institution by creating conditions: a psychologically-comfortable atmosphere, pedagogical communication (dialogue) and professional reflexive activity.

In further scientific research, we will study the conditions for the effective use of technologies of partner interaction between educators of preschool establishments and primary school teachers with representatives of the parental community and other social institutions.

Key words: future teachers, pedagogical partnership, preschool, primary education, students, readiness, conditions, principles, ideas.

УДК 378.147.091.33

Лариса Городнича

Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
ORCID ID 0000-0002-6795-5958

Марина Ольховик

Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
ORCID ID 0000-0003-2789-9194
DOI 10.24139/2312-5993/2019.03/038-048

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ЗАСОБОМ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ЖУРНАЛУ ЯК ТЕХНОЛГІЇ КЕЙС- МЕТОДУ

У статті пропонуються можливі шляхи вирішення проблеми відірваності вимог освітніх програм від професійної компетентності та потреб сучасного ринку праці, окреслюється один із варіантів інтеграції курсів на прикладі спеціальності «Українська мова і література». Автори розробили поетапну методику створення проекту літературно-мистецького журналу як технології кейс-методу на етапі перевірки програмних результатів, що одночасно дозволяє враховувати специфіку спеціалізацій і викладання англійської мови за професійним спрямуванням. Для прикладного розуміння викладених ідей пропонується розглянути можливість поєднання результатів навчання англійської мови з дисциплінами предметної спеціалізації в межах освітньої програми академічної кваліфікації «магістр освіти», спеціалізацій «Редактор освітніх видань» і «Художня культура».

Ключові слова: професійні компетентності, кейс-метод, літературно-мистецький журнал, міждисциплінарний підхід, англійська мова за професійним